

Karta lokacija grobova

Marijana Hameršak, Sanja Horvatinčić

Grobovi ljudi umrlih dok su bježali od progona i graničnih kontrola razasuti su diljem tranzitnih zemalja.

Lokacije grobova, 2025. Moja Kolar, Sanja Horvatinčić i Marijana Hameršak

Grobovi **umrlih na granicama** često se nalaze na udaljenim lokacijama, bliže ili dalje od državnih granica, uglavnom na rubovima lokalnih groblja, koja su i sama često marginalizirana—napuštena ili pripadaju sve manjim manjinskim zajednicama koje žive u ruralnim područjima. Grobovi su stoga gotovo nevidljivi u prostoru, pa i za lokalno stanovništvo. Međutim, označeni na karti, oni svojom prostornom distribucijom i koncentracijom jasno pokazuju da smrti vezane uz granice nisu izolirani incidenti, nego sastavni dio aktualnog graničnog režima. Štoviše, u nekim slučajevima—posebno tamo gdje je veća koncentracija neidentificiranih grobova, kao što je to slučaj na nekoliko lokacija na ovoj karti—može se čak govoriti o masovnim grobnicama. U ovoj se prostornoj vizualizaciji grobovi smješteni s obje strane granice često povezuju u skupove koji nadilaze granicu zbog koje su umrli oni koji su u tim grobovima sahranjeni. Ono što je nevidljivo algoritmu koji stoji iza alata za vizualizaciju, pokazuje se smrtonosnim za one koji su prisiljeni tu granicu prelaziti u tajnosti.

Područja s većom gustoćom grobova (i grobalja) na karti su vidljiva kao skupovi točaka. Kako bi se riješio problem preklapanja točaka, toče su pomicate uz pomoć QGIS tehnike vizualizacije i renderiranja kojima su blago razmaknuti elementi koji su se preklapali, a kako bi svako pojedinačno grobno mjesto bilo vidljivo, a ne spojeno u agregatni broj. Iako ova metoda smanjuje prostornu preciznost, čuva vidljivost pojedinačnih grobova i bolje ilustrira razmjere sepukularne zasićenosti različitih područja.

Kako bismo bolje ilustrirali prostorne obrasce u područjima visoke gustoće, izradili smo dodatne, detaljnije karte usmjerene na tri ključna područja: granična područja između Hrvatske i Srbije te Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao i teritorij koji se proteže od granice Hrvatske i Bosne i Hercegovine na istoku do granice Hrvatske i Slovenije na zapadu.

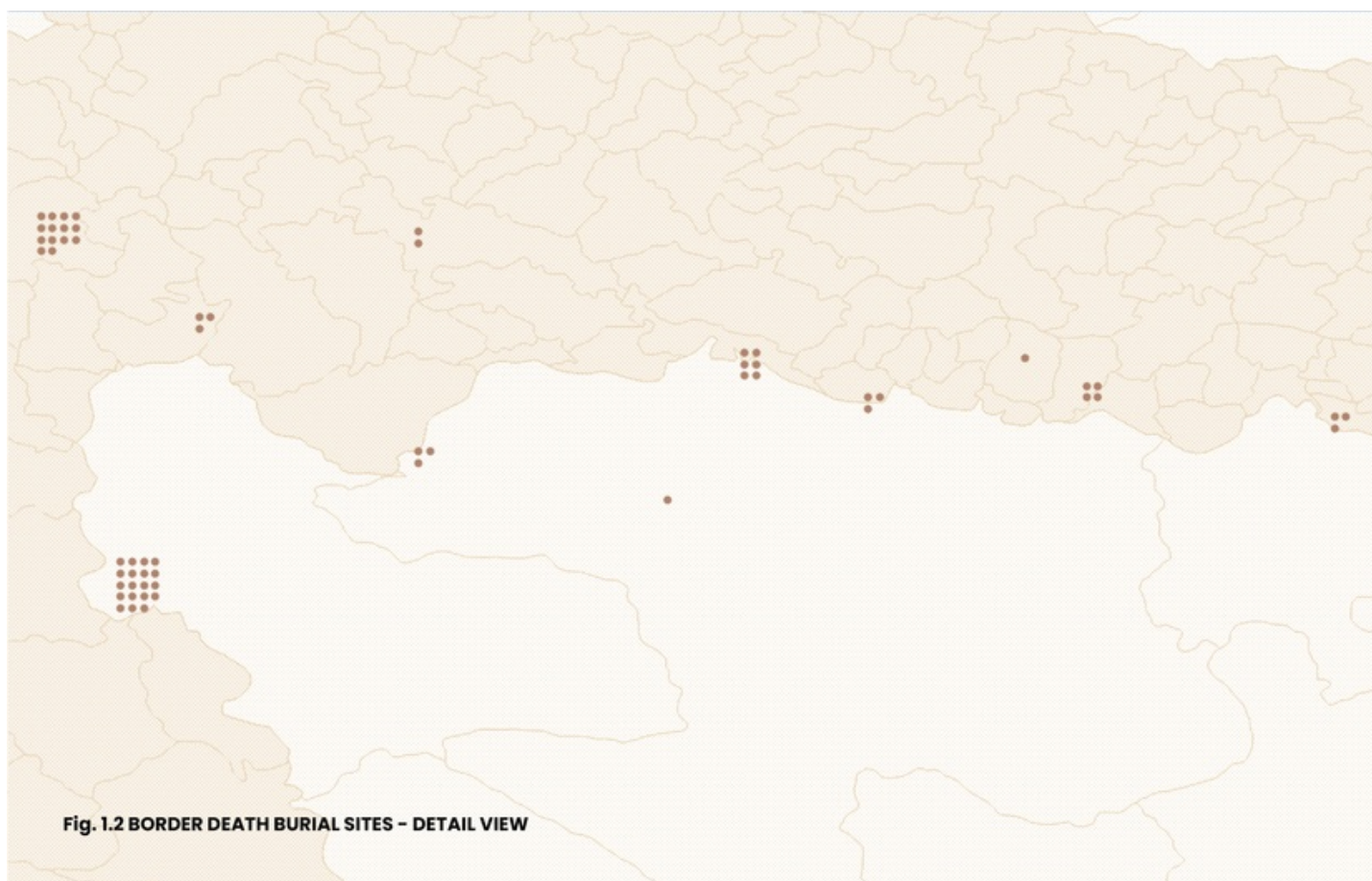

Fig. 1.3 BORDER DEATH BURIAL SITES - DETAIL VIEW

1.1.-1.3. Detalji lokacija grobova, 2025. Moja Kolar, Sanja Horvatinčić i Marijana Hameršak

Čak i na ovim kartama usmjerenim na detalje, neka blisko smještena ukopna mjesta, zbog svoje blizine, ostaju vizualno spojena iako se nalaze na različitim grobljima—poput različitih groblja u Loznici i Karlovcu, te nekih grobalja duž rijeka Kupe i Save. Stoga s eu nastavku donosi popis svih identificiranih grobalja:

HRVATSKA BILJE • Dalj, Dalj pravoslavno groblje • Delnice • Donja Bebrina, Klakar/ Staro groblje • Donje Prilišće • Gunja, Gunja muslimansko groblje • Jasenak, Stara crkva pravoslavno groblje • Karlovac, Jamadol gradsko groblje • Karlovac, Sveta Doroteja groblje • Karlovac, Jamadol • Kneževi Vinogradi, Kneževi Vinogradi katoličko groblje • Kunići Ribnički • Lipa • Lužani • Matulji • Mlaka • Moravice, Sveta Tereza groblje • Nijemci • Ogulin, Sveti Jakov gradsko groblje • Otok • Popović Brdo • Privlaka • Reštovo • Rijeka, Drenova gradsko groblje • Siće • Sisak, Viktorovac gradsko groblje • Skakavac • Slavonski Brod, Slavonski Brod gradsko groblje • Slunj • Staro Petrovo Selo • Štitar • Štrigova • Topusko • Tovarnik • Uskoci • Vinkovci, Vinkovci gradsko groblje • Vrhovine • Vukova Gorica • Vukovar, Dubrava novo groblje • Žakanje BOSNA I HERCEGOVINA Bihać, Humci gradsko groblje • Bijeljina, Hase gradsko groblje • Bratunac • Golubić, Golubić novo groblje • Kozarac, Kamičani • Novi Grad, gradsko muslimansko groblje • Novi Grad, Prekosanje, Prekosanje novo groblje • Tuzla, Čaklovići Gornji muslimansko groblje • Velika Obarska • Zvornik SRBIJA Lajkovac • Loznica, Loznica gradsko groblje • Loznica, Loznica muslimansko groblje • Sjenica, Baruthana groblje • Šid, Šid novo groblje • Tutin, Kleče muslimansko groblje SLOVENIJA Brežice • Črnomelj, Vojna Vas groblje • Ilirska Bistrica • Izola • Kočevje • Ljubljana, Žale groblje • Metlika, Rosalnice groblje ITALIJA Trieste, Boršt / Saint'Antonio in Bosco SJEVERNA MAKEDONIJA Skopje, Butel

Ove karte su dijelom niza vizualizacija podataka o grobovima migranata u Hrvatskoj i okolnim državama. Za ostale karte vidi: [Karta uzoraka smrti](#), [Karta natpisa na grobovima](#), [Karta nadgrobnih obilježja](#) i [Karta materijala nadgrobnih obilježja](#).

Grobna mjesta označena na ovoj karti identificirana su na temelju medijskih izvještaja, osobnih svjedočanstava, zahtjeva za podacima upućenih različitim institucijama te terenskih posjeta grobljima. Za komplementarne podatke o smrtnima na granicama vidi [Kartu smrti na granicama](#) i [4D bazu podataka](#). Izvori informacija i točne lokacije za svako grobno mjesto prikazano na karti navedeni su u bazi podataka dostupnoj [ovdje](#). Baza uključuje i nekoliko grobova izvan Hrvatske koji nadilaze geografski opseg ovog niza vizualizacija. Lokacije pojedinih grobova zabilježene su pomoću GPS-a mobilnog telefona, što može rezultirati manjim odstupanjima koordinata čak i za podatke koji su označeni kao točni. GPS koordinate potom su integrirane u GIS (geografski informacijski sustav) radi izrade karata. Za prostorne vizualizacije korišteni su QGIS (softver otvorenog koda za kartiranje) i profesionalni dizajnerski programi. Geografski podaci prikupljeni su iz više izvora, uključujući OpenStreetMap, The Humanitarian Data Exchange i DIVA-GIS.

Dokumentiranje smrti na granicama i grobnih mjesta odvijalo se u okviru međunarodnog projekta [ERIM, Europski režim iregulariziranih migracija na periferiji EU: od etnografije do pojmovnika](#), koji je od 2020. do 2024. koordinirao Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Nakon završetka projekta, rad su nastavili neki od bivših suradnika na projektu i drugi.

8. 12. 2025.